

LLETRES

Víctor Canicio, un autor a reivindicar

Parlar de Víctor Canicio és parlar d'un autor que ja ha publicat vint-i-cinc llibres i en té pendants altres 15 per donar a la impremta. Vint-i-cinc llibres que donen per a conèixer profundament aquest escriptor: l'home i el literat, o tal vegada un de sol, ja que l'obra canicianiana, tot i la seva diversitat, diríem que *global*, és unitària, quant als personatges i la seva visió del món. Si les tres primeres obres ens parlen de l'emigració espanyola a Alemanya, altres estan configurades per la seva passió per la llengua, per la paraula (no oblidem que Canicio ha exercit 30 anys com a professor de castellà a la prestigiosa Heidelberg alemanya). A partir d'aquí la seva obra es bifurca en dos camins: el Canicio universal, aquell que és capaç de traslladar els seus personatges a diferents llocs del món amb preocupació per la terra que els acull (en aquest aspecte les seves consideracions sobre el poble sefardita i l'exili no desitjat, ja sigui a Grècia, Bulgària o Turquia, són excepcionals) i el retorn enyorat i volgut a la terra natal: la Ràpita, el delta de l'Ebre i Alcanar, per una part; i per altra, el seu estimat Llevant, amb preferència pel Baix Maestrat, on situa la major part dels seus personatges, amb una forta càrrega valenciana i mediterrània. He dit abans que Canicio és únic en la seva diversitat novel·lística. M'explico: la bellesa geogràfica del paisatge llevantí condiona de tal forma els personatges que aquests es mouen per unes coordenades fàcil-

ment comprensibles per als lectors, ja sigui les experiències, els pensaments, les il·lusions, les frustracions, el sexe, la mateixa vida... tot ubicat en una zona ben delimitada, amb mil·limètrica precisió; tan delimitada i amb tanta precisió que aquests personatges en un altre indret peninsular estarien condemnats a un destí incert i incomprendible. El descobriment literari d'aquesta zona és tan commovedor que s'ha vist atret per Sant Carles de la Ràpita, el seu poble (tot i ser barceloní de naixement), on resideix des de fa temps. El Delta i el Maestrat el retenen i des de la seva talaia estant, els Alfacs i en la llunyania la silueta fantasmagòrica de Peníscola, avançant com un vaixell trencant el mar, li donen per a la creació d'unes criatures i uns àmbits per desenvolupar noves obres; unes obres amb multitud de registres, interessos i activitats, ja que Canicio és, també, un bon poeta (té publicats cinc llibres de poesia), un excel·lent narrador i la seva obra, en ocasions, bascula entre la narrativa de ficció i l'assaig.

La meua coneixença de Canicio és recent: volia conèixer l'home que finalitzava els seus llibres amb el nom de les dues ciutats on resideix: la Ràpita i Heidelberg. Amb el temps m'he adonat que posseeix

uns profunds coneixements del món i de l'època que li ha tocat viure. Igual que el seu admirat Thomas Mann també té estudis de Medicina, encara que no amb les arriscades incursions de l'alemany en aquesta disciplina. L'estiu passat vaig invitar Víctor Canicio i Tomás Camacho, un altre home de lletres, a Rossell, on jo estiuejava. Una memorable paella literària amb el Baix Maestrat i el Montsià com a testimoni va servir el ràpitem per a esplaiar-se davant la terra que ens acollia, i on veiem mentalment les anades i vingudes dels seus personatges, qualificats tant ells com les seves obres d'*itinerants* i, també, d'*inclassificables*. Vet aquí el mèrit de l'obra canicianiana. Solament és inclassificable allò que es desconeix, allò que mai s'ha repetit, el que a ulls del lector és un descobriment, una saba nova

que dona vida a una geografia i uns éssers sempre en moviment, recreació del mateix novel·lista que ens parla de la naturalesa humana itinerant.

Un anecdotari

ric, viu i colorista amb diferents destins, sempre a la recerca del coneixement, profund i enlluernador, sorgit del nostre paisatge interior.

Novel·lista, assagista, poeta, professor, traductor, viatger impenitent..., el resultat és la complexitat

“El resultat és la complexitat de l'home contemporani amb les seves contradiccions i les relacions humanes, de vegades tan difícils i fràgils”

Eduardo Sánchez

cronista cultural

de l'home contemporani amb les seves contradiccions i les relacions humanes, de vegades tan difícils i fràgils. Per això ha estat tan important i decisiva la seva feina com a traductor literari, que li ha permès mantenir contactes amb diferents personalitats de la literatura. No hem d'oblidar la traducció al castellà de nombrosos autors alemanys, entre els quals Peter Handke i el premi Nobel de 1972, Heinrich Böll. La seva passió per la Literatura el va portar a assistir com a testimoni privilegiat a l'única reunió que van mantenir Ernst Jünger i Jorge Luís Borges a Wilflingen, l'octubre de 1982.

Per acabar, no hem de deixar de costat que Víctor Canicio, tot i escriure la seva obra en castellà, és un autor de les Terres de l'Ebre i, com a tal, hem de respectar la seva decisió; decisió que molts altres autors catalans prou importants en la foscor del franquisme no van tenir elecció [sic], i més tenint en compte que Canicio ha exercit trenta anys com a professor de castellà en la universitària Heidelberg. Té quinze obres pendants de publicar, la qual cosa és molt remarcable, i ara per ara, per a mi, juntament amb Andreu Carranza i Gerard Vergés, formen la trilogia ebreña per excel·lència de les nostres lletres.